

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΓΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΚΓ'
ΤΕΥΧΟΣ 90
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
ΜΑΪΟΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2004

Στό βορρά κυριαρχεί η σαβάνα και η στέππα με πολύ ξηρό κλίμα, πολύ θερμό καλοκαίρι και μεγάλη λειψυδρία.

«Τυχαία» γνώρισα τόν Μητροπολίτη Καμερούν κ. Δημήτριο, «τυχαία» με συμπεριέλαβαν λίγο αργότερα σέ ομάδα Γάλλων πανεπιστημιακών γιά ένα μεταπτυχιακό σεμινάριο στό Καμερούν. Έτσι βρέθηκα, σύμφωνα μέ τήν έπιθυμία μου, σ' αυτή τή χώρα τής ύποσαχάριας Αφρικής μέ τά 15,5 έκατομμύρια κατοίκους και έκταση, περίπου, τρείς φορές μεγαλύτερη από τήν Ελλάδα, όση τής έδωσαν κατά τόν τεμαχισμό τών άποικιών οι εϋρωπαϊκές δυνάμεις κατοχής. Έννοείται ότι ή χάραξη τών συνόρων δέν έχει σχέση μέ κάποια φυλετική ή άλλη ένότητα, αλλά μόνο μέ τό συσχετισμό τών συμφερόντων τών τότε άποικιοκρατών.

1. Μιά άνομοιογενής χώρα, εϋτυχώς, χωρίς πετρέλαιο

Τό Καμερούν έχει όλη τήν ποικιλία τής Αφρικής σέ μορφογραφία. Και πρώτα-πρώτα στήν ιστορία του γνώρισε διαδοχικά πολλούς επικυριάρχους, άρχής γενομένης τόν 15ο αιώνα μέ τούς Πορτογάλους πού έδωσαν και τό όνομα στή χώρα από τό πλήθος τών караβιδών (cameroes) πού αντίκρυσαν φθάνοντας στή γωνιά του κόλπου τής Γουϊνέας. Ακολούθησαν Βρετανοί, Γερμανοί και Γάλλοι μέχρι τήν ανακήρυξη τής ανεξαρτησίας τό 1960. Η περιοχή έχει τροφοδοτήσει μέ πολλές γενεές δούλων τήν «πολιτισμένη» Δύση. Τό σημερινό κράτος του Καμερούν έχει ένα ιδιόρρυθμο προεδρικό καθεστώς, από τό 1992, πού έχει άποτρέψει έσωτερικούς κλυδωνισμούς, παρά τήν άνομοιομορφη σύνθεση του πληθυσμού: φυλετική, κοινωνική, θρησκευτική.

Η φυλετική ποικιλία είναι τεράστια: άριθμούνται σχεδόν 250 εθνότητες-φυλές από τούς πυγμαίους στό νότο μέχρι τούς πάμπτωχους και έξαθλιωμένους κατοίκους του βορρά, περνώντας από τή μεγάλη φυλή τών Μπαμιλεκέ στό κέντρο πού κρατά τά ήνία τής οικονομίας και τής διοίκησης. Στίς φυλετικές προστίθενται οι κοινωνικές διαφορές, πού είναι επίσης τεράστιες, μεταξύ του μέγιστου τμήματος του πληθυσμού και του λεπτού άνώτατου στρώματος μέ τίς προκλητικές κατοικίες (ιδίως στήν πρωτεύουσα Yaoundé), στρώματος πού είναι –όπως σέ όλες τίς αφρικανικές χώρες– τελείως άποκομμένο από τό λαό.

Τήν πληθυσμιακή ποικιλία συμπληρώνει ή έδαφική και κλιματική. Στό νότιο τμήμα ή βλάστηση είναι άφθονη ή μάλλον δασώδης (ζούγκλα) μέ υγρό τροπικό κλίμα, ιδίως κοντά στίς άκτές του Ατλαντικού (μήκος 450 χιλμ.). Τό κέντρο είναι, ιδίως δυτικά, έξαιρετικά όρεινό (τό όρος Καμερούν φθάνει τά 4.050 μέτρα) μέ πολλή ύψιπεδα, ενώ τέλος στό βορρά κυριαρχεί ή σαβάνα και ή στέππα μέ πολύ ξηρό κλίμα, πολύ θερμό καλοκαίρι και μεγάλη λειψυδρία (άπό Νοέμβριο μέχρι Απρίλιο). Γενικά, πάντως, ή κλιματική και ή πανίδα είναι πολύ πλούσια, πράγμα πού έχει όδηγήσει στή δημιουργία εθνικών πάρκων. Τό Καμερούν παραμένει μία κατά βάση άγροτική χώρα πού εϋτυχώς δέν διαθέτει πετρέλαιο και έπομένως δέν

ύφίσταται όλα τά συμπαρομαρτούντα κακά (έκμετάλλευση από πολυεθνικές, διαφθορά) άπό τά όποία ύποφέρει ή πλούσια σέ πετρέλαιο γειτονική Νιγηρία.

2. Πολλά θρησκευματα, αλλά μέ κοινό άνιμιστικό ύπόστρωμα

Υπολογίζεται ότι ένας στους τρείς κατοίκους του Καμερούν είναι ρωμαιοκαθολικός, ένας στους πέντε διαμαρτυρόμενος, ένας στους πέντε μουσουλμάνος και ένας στους πέντε άνιμιστής. Εκτός αυτών ύπάρχει πληθώρα «έκκλησιών» μέ άπίθανη «πρωτοτυπία» όνομασιών (έκκλησία του πλήρους ευαγγελίου, τής πληρότητας ζωής κλπ.). Ο άριθμός τους, πάντως, κάπως περιορίζεται άπό τό ότι ή χώρα είναι γαλλόφωνη κατά 75% και έπομένως δέν αναπτύσσονται σέκτες άπό άγγλόφωνες «μτροπόλεις», ιδίως τίς Η.Π.Α.

Ένα στοιχείο όμως πολύ σημαντικό –πού όπωσδήποτε δέν άφορά μόνο τό Καμερούν– είναι ότι σέ όποιο θρήσκευμα και άν ανήκουν, οι κάτοικοι δέν έχουν γενικά ξεπεράσει τό άνιμιστικό τους παρελθόν: παντοειδείς φόβοι συντηρούν ποικίλες δεισιδαιμονίες, στίς όποίες κυριαρχούν παγανιστικά στοιχεία: λατρεία φυσικών αντικειμένων (δέντρων, ζώων), μαγεία, φετιχισμός. Οι δοξασίες αυτές έρχονται «άπό τό μακρινό παρελθόν» και δέν ξεριζώνονται ούτε εύκολα, ούτε τελείως.

Μ' αυτή τήν πραγματικότητα είναι –και θά είναι– άντιμέτωπη κάθε Όρθόδοξη ιεραποστολική προσπάθεια και χρειάζεται ιδιαίτερη σύνεση και προσοχή ή άντιμετώπισή της, ώστε ούτε μέ τίς δεισιδαιμονίες νά γίνεται συμβιβασμός, αλλά ούτε και νά τραυματίζονται όρισμένες εύαισθησίες και ιδίως όρισμένες πλευρές τής πίστης στίς ψυχές οι όποίες μπορούν νά μεταλλαχθούν μέ πίστη στή δύναμη του Χριστού, πού θά έξοβελήσει τό φόβο και τίς συνέπειές του. Αυτή ή μετάλλαξη θά μπορούσε ίσως νά είναι μία έννοια-κλειδί γιά τήν Όρθόδοξη ιεραποστολή στίς αφρικανικές χώρες, αλλά γιά νά πραγματοποιηθεί άπαιτείται συστηματική κατήχηση άκόμη και αυτών πού άσπάζονται τήν Όρθοδοξία γιά τή στερέωση και τήν κάθαρση τής πίστης τους. Αυτό πάλι προϋποθέτει τήν, έστω επί διαστήματα, παρουσία επί τόπου Όρθοδόξων από χώρες μέ στέρεη παράδοση οι όποιοι θά βοηθούν τούς Αφρικανούς άδελφούς νά έμβαθύνουν τήν πίστη τους και νά άποφεύγονται φαινόμενα

συγκρητισμού και εύκολης μεταπήδησης σέ άλλα θρησκευματα.

3. Ο καίριος ρόλος τής γαλλικής γλώσσας και τής γαλλομάθειας.

Αν έξαιρεθεί τό βορειοδυτικό τμήμα του Καμερούν πού ήταν βρετανική άποικία και έπομένως είναι άγγλόφωνο, ή υπόλοιπη χώρα μιλάει γαλλικά. Μπορεί οι γλώσσες αυτές και ιδίως ή γαλλική νά μόν είναι μητρικές τών Αφρικανών, αλλά είναι εύπρόσδεκτες και μάλιστα αναγκαίες γιά τήν συνέννοηση τών πληθυσμών μεταξύ τους άφου οι διάφορες εθνότητες-φυλές μιλούν περισσότερες άπό 200 διαλέκτους. Μ' άλλα λόγια μοιλονότι οι αυτόχθονες θέλουν γενικά νά τηρούν κάποιες άποστάσεις από τίς πρώην άποικιοκρατικές χώρες, έν τούτοις οι γλώσσες τών χωρών αυτών –και κυρίως ή γαλλική– παίζουν ένα καίριο ένοποιητικό ρόλο και γι' αυτό εύχαρίστως όμιλούνται και γενικεύεται ή χρήση τους μέ τήν επέκταση τής παιδείας.

Σ' αυτό τό σημείο θά ήταν νομίζω σημαντικό νά παρέμβουν, ή μάλλον νά δραστηριοποιηθούν Έλληνες γαλλομαθείς, καθηγητές, καθηγήτριες τής γαλλικής, προκειμένου νά προσφέρουν, έστω γιά όρισμένα διαστήματα, τίς υπηρεσίες τους στήν εκπαίδευση τών παιδιών και ίσως και σέ ιεραποστολικά έργα, εάν ύπάρχουν οι άπαραίτητες προϋποθέσεις. Σ' αυτούς τους τομείς ύπάρχει μεγάλη έλλειψη, σχεδόν άνυπαρξία προσώπων, καθ' ήν στιγμήν οι άνάγκες είναι τεράστιες και οι Έλληνες έχουν τό σημαντικότερο «πλεονέκτημα» νά μόν έχουν άποικιοκρατικό παρελθόν. Χρειάζεται νά βγοϋμε άπό τήν άστική μας αυτάρκεια και νά κινητοποιηθούν κυρίως οι γαλλομαθείς, όχι μόνο στό Καμερούν αλλά και σ' άλλες γαλλόφωνες χώρες γιά νά βοηθήσουν τούς αφρικανούς άδερφούς μας. Όσοι πιστοί προσέληθετε!

Νικήτας Αλιπράντης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Θράκης

Καμερούν:
«... οί δέ
(γαλλόφωνοι)
έργάται όλίγοι»